

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Simile est regnu[m] celo[rum].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

De virgibus Fo. CCLXXXVIII

reporis quo venturus est spūs: sed sine q̄
q̄ dormitionis die & hora nescit ad quam
q̄s parat? ē etiā parat? inuenit cum il
la vor sonuerit qua omnes euigilaturi su
mus. Sicut ergo dicit Chrysostomus. Reuocem?
ad memoriā exemplū q̄ de virginibz refer
tur que exclusē sunt a thalamo sponsi pro
pter olei defectū. Ponam? nosmetipsos in
illis que excludunt: & inde q̄s uoloz: q̄ pe
na sit si cogitem? posse nos eadē parti cum
negligim?. Est ne aliq̄s ita lapideus qui h̄
exemplo nō moueat & timeat ne similia in
currat. Hec ille. Vigilemus igit & ornē
lampades n̄as: oleū id ē spirituale gaudi
um habētes in p̄scentis n̄s: ut debite p̄
parati intrare possim? cū sponso d̄no ad
nuptias celoz immortalis. Amen

Sermo sup euangelio. Sile est reg.
celoz thesauro. Dat. xiiij.

Simile est re
gnū celoz thesauro. homi nes
gociatori: et sagene misse i ma
re. Dat. xiiij. Be. in home. Celoz regnū
idcirco terrenis rebus. Ut dicitur ut ex his q̄
anim? nouit surgat ad incognita que non
nouit: ut p̄ hoc q̄ scit notū diligere: discat
& ignotū amare. Hec ille. Tres autē pa
bolas in hoc euāg. ponit d̄ns q̄bus s̄git re
gnū celoz. i. statū ecclesie militantis: & aie
deuote in qua regnat deus: rebus q̄busdam
terrenis.

Prima est parabola desideratiue affectōis
Secunda est inflāmatiue dilectōis
Tertia est exhortatiue p̄auentionis

Prima est parabola desideratiue
affectōis: cū dicitur Simile ē re
gnū celoz thesauro abscondito in
agro. Scom Be. Thesaur? iste abscondi
tus est celeste desiderū. Vere thesaur? ma
ximus desiderū regni celestis in corde de
uoto absconditū. p̄pter q̄d habendū & con
suandū cōtēnenda sunt oia t̄palia: que ad
modū cōtempserūt virginē sacre. Cir
ca hunc autē thesaurū noranda est triplex
consideratio.

Prima est consideratio inuentionis
Secunda est consideratio absconsonis

Tertia est p̄sideratio app̄ciationis
Prima est consideratio
inuentionis. Scom Be. in home. ager
ille in quo inuenitur h̄mōi thesaurus i d̄
sciplina studij celestis. Unde nō inuenit i
luxuriosis & suauiter uiuentibz. Job. xvij
Non inuenit in terra suauiter uiuentium.
Ideo virginē sacre uirginitatē deo con
secrātes omnes carnis delicias abdicarūt:
ut hunc thesaurū inuenirent. Tūc enī vere
desiderant celestia cum abdicant perfecte
carnalia.

Secunda ē cōsideratio abs
consonis: quia ut dicit Be. ego. Hūc thes
aurū cū inuenit hō abscondit. sed ut fuer.
quia studiū celestis desiderij a malignis sp̄
ritibus custodire nō sufficit qui h̄ ab hūa
nis laudibus nō abscondit. In p̄sentē enī
uita quasi in uia sumus qua ad patriē p̄gi
mus. Maligni autē spūs iter nostrū qua
si quidam latrūculi obsidēt. Dep̄d̄ri q̄ de
siderant q̄ thesaurū publice in uia portant.
Hoc autē dico nō ut p̄xiimi n̄ri opa n̄ra nō
uideant sed ut p̄ hoc q̄d agimus laudes ex
terius nō queram?. Hec ille. Iste igit the
saurus nō abscondit neq̄ seruat i uanigli
osis sed in humilibz.

Tertia est cōsideratio ap
preciationis. qz omnibz terrenis p̄ponit de
bet. quod nō faciūt auari sed paup̄raris a
matores. Ideo dicit. p̄re gaudio illius ra
dit. pedibz mētis sp̄m affectādo: et uēdit
uniuersa que habet t̄palia & terre. a. p̄sus
cōtempnēdo: et emit agrū illū tota ter di
scipline celestis studij inhiando. Be. e. Agz
p̄fecto uenditis omnibz compat. q̄ uolu
pratiō carnis renūciāns: cūcta sua terrena
desideria p̄ discipline celestis custodiā cal
cat. ut nihil iam q̄d caro blandif libeat. ni
hil quod carnale uitam trucidat: spūs q̄
horreat. Hec ille. Sic itaq̄ fecerunt sa
cre uirginē zc.

Secunda est pabola inflāmatiue di
lectōis q̄ sequit ad desiderū su
p̄dictū. Cū dicit d̄ns. Frerū si
ēre. ce. ho. neg. zc. i. t̄le ē negociū q̄d sit i ce
lestia militāti ut i aia deuota. sic negociū

¶ Hermones cōmunes

hoīs q̄rentis bonas margaritas rē. Secū
dū glo. p. margaritā p̄ciosam intelligit cele
stis vite dulcedo. vñ Bie. in hom. Celeste
regnū homini nego. catorū sile dī q̄ bonas
margaritas q̄rit: sed vñ p̄ciosam inuenit:
quā vitz iuuentū oīa vendens emī. q̄ d̄ ce
lestis vite dulcedō inq̄ tū p̄ssibilitas ad
mittit cognouit: ea q̄ p̄us amauerat liben
tē cōta derelinq̄t. In cōparōe ei⁹ vi lescūt
oīa: habita d̄serit. congregata disp̄gīt. nō
hil terrenū liber: deforme d̄picit q̄cqd̄ de
terrene rei placebat. Specie q̄ sola p̄ciosose
margarite claritas fulget in mēre. hec ille.
De margaritā itaq̄ sic d̄r. **Ps̄.** in li. ex.
in concilijs maris ex roze celestis i eis recei
pto: intelligit dulcedo vite celestis q̄ p̄inci
palit̄ sentit in puro amore dei. Vñ et dice
re possum⁹ q̄ ver⁹ amor dei siue charitas
q̄ p̄ciosissima est sup̄ oēs p̄tutes signat p̄
margaritā. Circa quā tria notant̄ i eua
Primo est dignitas affectiue (gelio
d̄ditionis: cū d̄r. vna p̄ciosose margarita
Secūdo est qualitas affectiue dispositō
nis: cū d̄icit. abiq̄r. z. vendidit omnia q̄ ha.
Tertio est veritas adeptōnis: cū d̄icit.
z. emit eam.

Primo igitur tangit̄ di
gnitas affectiue d̄ditionis. Est em̄ vera p̄
ciosose margarita. In q̄b. verbis triplex ei⁹
notat̄ dignitas q̄ noſt̄ affectū allicere d̄z.
Prima est dignitas amorose vn̄itatis.
q̄ vna. vn̄itas q̄ppe amabilior est z. deside
rabilior multitudine s̄m p̄hos. Dicit̄ autē
hec margarita. s. vera charitas vna: q̄ mē
tem in d̄no vn̄it. s. in deo. **2. In. li. p̄sologio**
Lur p̄ multa vagar̄ homūdo q̄redo bo
na aīe. he z. corpis tui. Ama vn̄ū bonū in
q̄ sunt oīa bona. Itē d̄r vna. q̄ sp̄a sola sus
ficiat ad salutē. sine illa aut̄ ne p̄ alta suffi
ceret. Illud ē ergo vn̄ū de quo d̄icit Lu.
p̄. Vn̄ū est necessariū. Itē d̄r vna: q̄ vult
esse sola. s. sine amore mūdi. **Bie.** Dilce n̄
diligere mūdū vt diligas deum. auerte vt
puert̄. r̄is. effūde vt ipear̄. hec ille. Dica
mus igit̄ desiderantes diuine bonitatis et
amoris dulcedinē cū br̄o Aug. vi. Dulce
sēc mibi dulcedo felix et secura colligēs me
a dispositōne q̄ frustra disp̄sus sū dum ab
vno te auert̄. s. in m̄tra euaniū. **Secūda**
est dignitas p̄ciosose q̄l̄tatis: q̄ p̄ciosose. Ha

bet em̄ p̄cipue triplex magnū p̄ciū. **Prim**
est p̄ciū virtuose informatiōnis. q̄ sic d̄icit
Amb. Charitas est forma p̄tutū. z. hoc q̄
ad esse meritorū. **Alit̄** vitz p̄ciosose cha
ritas que virtutibz ceteris p̄ciū p̄fert. **Se**
ne charitate ei nihil p̄ciū habet. **Tatū** aut̄
habet p̄ciū meritorū q̄ntū ibi ē de charitatē
re. **Jo Bieg.** Nihil habet viriditatis ram⁹
bōi opis n̄ n̄ māserit i radice charitatē. **Se**
cundum est p̄ciū copiose p̄ciparōis. **Per**
charitatē enī fit hō p̄ticeps omnū bonorū
q̄ sūt z. facta sūt in ecclesia dei. **Aug.** **Pen**
sent mūdū amatores q̄ntū bonū ē charitas
q̄ sine labore n̄ro aliena bona n̄ra facit. vñ
Ps̄. Particeps ego sū oim̄ timentū re zē
Tertū est p̄ciū gl̄ose remuneratiōis.
Eric em̄ mētura z. **Edus** gl̄ie s̄m mētura
z. **Edū** charitatē vt determinat̄ doctor san.
p̄re. j. q. xij. **Vñ** **Jaco. j.** Coronā vite p̄pro
milit̄ de⁹ diligētibz se. **Tertio** est digni
tas vigorose firmitatis: q̄ d̄i margarita q̄
est lapis q̄dā. Est aut̄ in dei charitate et a
more triplex vigorosa firmitas. **Pr̄ia** ē fir
mitas viriliter defensiva. Est em̄ s̄i firma
petra. **Vñ** **Mat. vij.** d̄r saluator. **Dis** q̄
audit p̄ba. mea. q̄. s. erāt ad dei amorem et
charitatē inducitur. z. facit ea: assilabit vir
tū sapiētī q̄ edificauit domū suā supra pet
rā. z. desēdit pluua zē. z. irruit in domū
illī. z. nō cecidit. fundata em̄ erat supra fir
mā petrā. **San. vlt.** **Aque** m̄lre nō potuer
tuerūt extinguerē charitatē. **Secūda** est fir
mitas fortiter opatiua. **Amor** em̄ d̄i adeo
reddit hōiem fortē z. firmū vt nihil virtuo
sus sit ei difficile: s̄ oīa leuia. **Aug.** **Oīa** s̄
ua et imania: facilia ac p̄pe n̄lla facit amor
q̄ sicut d̄r. **j. Coz. xij.** **Charitas** nūq̄ ex
cidit. **Vñ** em̄ charitas z. amor: dei i cho
tio est celestis britudinis q̄ est p̄petua z. in
terminabilis.

Secūdo tangitur quali
tas affectiue dispositōis. q̄nt̄. s. debet hō
disponi in p̄re affectiua vt possit emere et
possidere hanc p̄ciosā margaritā. q̄ vitz
pea habēda d̄z oīa exponere. iō. d̄r: **Abiq̄r**
scilicet a seipso siue ab iclinatiōne p̄pria nat
urali. **Et** vendidit. i. exposuit siue p̄cepit
oīa q̄ habuit. **Abiq̄r** q̄ppe hō naturalit̄
indinatōz ad tria q̄ sūt mult̄ occasio p̄d̄ino

nis. s. ad diuitias habēdas: ad delicias ca-
piēdas: et ad honores siue peminētiās ex-
quēdas. Qui vult gē emere p̄ciosam mar-
garitā: vitē celestis vite dulcedinē: debz ab-
tre. i. recedere ab h̄mōi inclināōe: vim sibi
faciēdo. *Yuxta illud Mat. 13. Regnū celo-
rū vim patit. et violenti rapiūt illud. Nec
durū esse debet omnes diuitias: delicias z
honores cōtemnere p̄pter hanc celestē mar-
garitā. Preciosissima em̄ et dignissima z
p̄ se sufficiētissima est. omnia autē p̄dicta va-
nitate plena. Eccles. 1. Vanitas vanitatum
z omnia vanitas. Dicam⁹ ergo de p̄dictoz
vanitate quippia vt. dicam⁹ ea p̄pter mar-
garitā celestē cōtemnere.*

Primo de vanitate diuitiarū

Secūdo de vanitate deliciarū q̄ s̄plex ē.
Prima ē vanitas bestialis cōditionis. Uti
ta em̄ voluptuosa facit hominē bestiale cū
sēz viuit s̄m̄ appetitū sensualitatē quemad-
modū z bestia. In carne em̄ cōicat hō cum
bestijs. *Unde p̄ delicias carnales amittit
homo sensum virtutū: horrorem peccatoz
desideriū eternoz: timorē supplicioz infer-
naliū. i. *Cap. 11. Animalis homo nō per-
cipit ea que sunt spūs dei. Stulticia em̄ est illi
z c. Secūda est vanitas punctal duratōis.
Bre. *Homētaneū est quod delectat
sed eternū quod cruciat. Bern. *Ue ye ye
vapor est ad modicū parens q̄ eterne felici-
tatis aditū interdudic. Q̄ntē breuitas q̄
momentanee sunt omnes carnis delitie.****

Tertia est vanitas finalis cōditiōis. **Co-**
ditiō nāqz finalis corporalū deliciarū q̄ ad
ipm̄ corpus est fetida co: poris resolutio. nā
z fetidiora solēt esse corpora q̄ magis deli-
ciosose fuerūt nutrita. quo ad animā p̄o finis
deliciarū carnalium est angustia z luctus.
Apoc. 17. Quāntū glificauit se z in de-
litijs fuit tantū dare illi tormentū q̄ luctus
Tertio de vanitate honozū seu peminenti-
arū temporalū

Tertio tangitur veritas

perfectiue adeptiōis: cū dicit: et emit eam.
Plures q̄ de abnegauerūt diuitias: delicias
z honores. et sic abierūt z vendiderunt
id ē exposuerūt omnia et contēpserūt q̄ ha-
buerūt. nec tñ emerūt p̄ciosam margaritā.
sicut aliqui p̄hi. qz nō puenerūt ad gustan-
dū dulcedinē celestis et eterne vite p̄ veraz

charitatē et amorē dei. Tales em̄ sicut dicit
tur R̄hom. 1. est deū cognouissent: nō tñ si-
cut deū glorificauerūt: sed euauerūt in co-
gitationibz suis z c. Nō satis est ḡ contēne-
re mūdū nisi emat p̄ciosā margaritā. q̄ em-
ptio fit dādo deo voluntatē sic a munda-
nis retractā. Si enim cor tuū et voluntatē
deo tribuis: ip̄e seipm̄ tibi dabit et dulce-
dinē celestis vite quā degustabis p̄ amorē
charitatis: et sic est ibi quedā emptio. p̄
Gustate et videre quoniā suavis est dñs.

Quarta est parabola exhortatiue p̄-
munitiōis: cū dicit dñs. Iterum
sile est regnū celoꝝ. i. ecclesia militans
sagene misse in mare. i. in munduz: et
ex omni genere pisciū z c. Ubi notant tres
considerationes quibz p̄muniri debem⁹ ad
cauendū nobis q̄nti simus in ecclesia dei

Prima ē consideratio piculose cōmixtiōis

Secūda est ignominiose separatiōis
Tertia est rigorose incarcerationis
Prima est z c. quia videli-
cet in ecclesia militanti mali z reprobi cōmi-
xti sunt cū bonis. Ideo dicit. Sile es. reg-
celoꝝ sagene misse in mare: z ex omni gene-
re pisciū. s. bonoz z maloz congregati. Chry-
lost. Hūc malos bonosqz cōiter quasi p̄-
artos pisces fidei sagena cōtinet

Secūda est cōsideratio

ignominiose separationis: qz in fine sepabūt
mali a consortio bonoz. Ideo dicit. Quā
cū impleta esset (q̄d erit in fine seculi quan-
do hūani generis sūma concludet: et nūes
rus electoꝝ implebit: educentes. s. de flucti-
bus hui⁹ vite. et lectus litus sedentes. z s̄m
Chryl. Sicut mare seculū: ita seculū finem
significat lit⁹ maris selegerūt bono. in va-
sa sua: malos autē foras miserūt. Sic erit
in cōsummatōe seculi. Erubūt angei z sep-
pabūt malos de medio iustoz. Chrylost.
In fine boni pisces in vasis eligūt. mali p̄
iucunt foras. qz z electus quisqz in taber-
naculo eterna recipiet: et interni regni luce p̄-
dita ad extiores tenebras reprobi p̄trahūt

Tertia est consideratio

rigorose incarcerationis: quia mittēt eos i ca-
minū ignis. ibi erit fletus z stridor dentū.
Bre. in homo. Timendū est hoc potius q̄
exponendū. opta em̄ voce torinca peccan⁹

¶ Cōe de virginibus

si dicta sunt; ne q̄s ad ignorātie sue excusa
tionē recurrat siq̄ de eterno supplicio ob
scure disceret. Hec ille. Post predictas au
tem pabolas dicit dñs discipulis suis. In
tellexistis hec omnia .s. parabolas predi
ctas. q. d. ad vos p̄tinet intelligere. Hie
ronymus. Ad apostolos enī p̄p̄t̄ie ser
mo est quos nō vult audire tm̄ vt populū:
sed etiā intelligere vt magistros futuros. se
quit. Dicunt ei. Etiam. s. intelligimus. De
inde exhortat eos ad docendū alios dicens.
Ideo om̄is scriba. i. doctor. vt enim dicit
August. Apostoli sunt scribe et notarij chri
stiverbum eius signantes in tabul cordis.
Doctus in his que necessaria sūt sibi et alijs
in regno celoꝝ. id ē in ecclesia militante. s. i.

milis est homini patri familias. id ē in hie
similitudine in qua imitacionis nō equipa
tionis: qui p̄fert de thesauro suo. id est de
sciētia sua in corde abscondita noua et vete
ra. i. auctoritates noui et veteris testamēti.
¶ Vel fm̄ Greg. noua de suauitate regni. et
vetera de terrore supplicij: vt vcl̄ p̄t̄e ter
reant quos p̄mia non inuitāt. Hec ille. In
tra igitur pabolas p̄dictas studeam⁹ des
derare celestia et dulcedinē vite celestis de
gustare: et nobis ip̄s p̄cauere ne a malis
bonis p̄mixtis seducamur: vel de malis
numero inueniamur. et foras in carminum
ignis mittamur. sed potius inter bonos in
uenti in vasis celestiu mansionū recipiamur
in celesti regno p̄enniter regnaturi Amen.

Societ' Jesu Paderborn

¶ Finiant sermones admodū

secundi et viles De solennitatibus christice interate eius maris: in
q̄ sanctoꝝ per totius anni circulū: cū fr̄onibus sup̄ euangelia de cōiun
sanctoꝝ: Quibus p̄mittunt materie quedā cōmunes de Aduentu domi
ni: a reuerendo patre magistro Nicolao denigse p̄rouincie Frācie super
eres Diores de obfuaāia puiciali vicario dignissimo editi: Imp̄p̄t̄ deni
circūpecti viri Joānis Rynma. de Oringaw arch. bibliopole. in offi
cina industrii Henrici Stan. in opido imperiali Hagenaw cuius imp̄p̄t̄
Anno gratie. D. M. C. LXX. die autem .xij. mensis Martij finiūt feliciter.